

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, januar 1991
1. čisto · Lětnik 41

Bože słowo za nas

Či, kotřiž na Knjeza čakaja, dóstanu nowu móc

Jez. 40,31

Wukładowanje lětneho hrona 1991 wot sup. R. Pappaia

Tute słowo Jezajasa je so někak před třomi lěťami jako lětno hrono wuzwolilo. Nichtó tehdy njewědžeše, kajke budže tute lěto wupadać. Dźiwam so tohodla jara, kak so tute hrono runjewon do našeje nětčišje situacije hodži. Je to za mnje pokiw Boži.

Mnozy su ze swojej mocu na kóncu. Při wšěch změnených politiskich poměrach knježi wulki strach a tež mučnota. Mi so zda, zo je mnohim smjeće zašto. Přecel ze „zapada“ pisaše mi tele dny: „Tu so husto prašaja, kak tomu, zo so pola Was nadobo telko rezignacije rozšěrja.“ Wězo může so na tele prašenje tež wotmołwa namakać. Můžeme pokažac na njewěste poměry. Štó může hižo rjec, kak so wšitko wuwije z džětowymi městnami, podružnymi pjenjezami a rentami. Widžimy, kak namóc, njetoleranca napřečo jinak myslacym a wukrajnikam, kriminalita a čežke njezboža stupaja. To pak njejsu zdawna hišće wšitke starosće. Tež naše wosady maja wulke problemy. Tohodla pójšaja mnozy hłowu.

Cyrkwinski jubilej w Rakecach

Rakečanska wosada woswjeći mjez 3. 11. a 9. 11. 1990 wosebitu ročnicu. Je lětsa tomu 300 lět, zo so wjelbowy džěl našeje cyrkwe, tam hdžež wołtar steji, dotwari. Bě to přičina, zo so wosada na wšelakore wašnje zeńdže.

Sobotu bě swójbne popołdno, kotrež so z powitanjom a krótkej nutrnošću w Božim domje zahaji. Jako hosćo běchu mjez wosadnymi džěćmi z Katharinenhofa w GroBhennersdorfje, ze zapadneje Němskeje wosadni z Bremena a Badbergena a přeceljo z Nižozemskeje. Hry za džěćmi, bjesada dorosćenych, dźiwadło z Andreasom Stockom z Lipska a wězo tež kofej z dobrym tykancom skónčichu so z lampionowym čahom a trubnjom pozawnistow před Božim domom.

Njedzeli běchu swjedženske kermušne kemše. Knjez dr. Hermann powita w serbskeje a němskeje rěči wosadnych a hosći z partnerskich wosadow kaž tež wjenjanostu našeje gmejny. Knjez farar dr. Laue předowaše, naš pozawniski chór a chór kritiskeje wosady IJMOND wobrubištej Božu službu. Swjedženski džěn skónči so ze spěwanjom z Janom Baaij a nižozemskim chórom.

Knjez wyši cyrkwinski rada Kreß z Drjež-

Přichod je za nich cyle jednorje njewěsty.

Tola tutón pospyt wotmołwy je za mnje jenož poł wěrnosće. Hač njeje tež tohodla telko rezignacije a mučnoty, dokelž mamy – a tu so tež ja njewuzamknu – přemalo dowěry do Božej pomocy?

Widžu jasnu paralelu mjez našeju situaciju džens a ludžom tehdom, ke kotrymž Jezajas 40 rěči. Wjace hač 40 lět běchu woni hižo w babylonskim wuhnanstweju žiwi, w hinašim a cuzym swěće. Žadosć za domiznu jich přescěhowaše, ale mnozy prajachu: To ženje hižo njebudže. My so njewróćimy. Babylonscy su přesylni. Přeciwu nim tež naš Bóh njedobudže. Hewak njebychmy tu byli mjez cuzymi knježićielmi. A wyše toho, puć domoj je njesměrnje dołhi přez puscínu. Ju njepřewinjemy. Za to naša móc njedosaha.

Přeciwu tutej formje rezignacije wojuje druhi Jezajas, kaž so profet wot 40. stawa sem mjenuje. Wón staja mučnym a bjeznadžijnym swoju njepowalnu wěru napřečo: Kotřiž na Knjeza čakaja, dóstanu nowu móc. Tak jednore to je! Woprawdže? Haj, čí, kiž nětkole z Bohom liča, kiž Božim připrajenjam so dowěrjeja, do jeho mocy, wulkosće a lubosće k jeho ludej wěrja, skrótka, kotřiž na njeho čakaja, čí dóstanu jeho móc. A potom můžeja woni tež swoju mučnotu přewinnyć. Woni widža zaso přichod a móža so na

džan bě srjedu 7. 11. 90 pola nas. „Cyrkej w pluralistiskej towaršnosći“ bě tema jeho přednoška. Z wulkim zajimom słuchachmy na jeho jara wotewrjene słowa. 40 lět dotho bě w našim kraju cyrkej džělena wot stata, a nětk smy nuzowani so přeměnić a přemyslować. Z wjele problemow chcu tu jenož wuzběhnyć:

- nabožina w šuli
- zběranje cyrkwinskih dawkow
- konfirmacija
- tak mjenowany „Seelsorgevertrag“
- diakoniske džěło.

Při tutech a druhich prašenjach přítomni zwěsćichu, zo njejsu ze swojimi wobmyslenjemi sami, hdyž na přichodne zjednoćenje woběju cyrkwjow hladaja.

Posledni wječor so ze stawiznami Božeho doma a wosady zaběrachmy. Knjez dr. Herrmann skedźbni we wobšěrnym, zajimawym přednošku na to, zo bě drje hižo před nimale 800 lěťami tam, hdžež džensa naš Boži dom steji, cyrkej a zo může so naša wosada někak 350 lět ewangelska mjenowac. Wón spomni na wuznamnych fararjow, kotřiž běchu we wjetšinje wot 1565 do 1989 Serbja. Wjele z nich pochadžeše z Delnjeje Łužicy. Stawizny wosady – k nej slušaja tež wjeski w Pruskej: Stróža, Sćeńca, Hermanecy, Wysokej a Kołpica – njemůžeme džělic wot stawiznow wsy kraja a Europy. Něšto wo tym nam tež wo-

puć k njemu podać. A samo, jelizo tutón puć přez puscínu powjedže, tuta puscína ma oazy! Tam je woda, wočerstwjenje, žórlo žiwjenja. Bóh je tute žiwjenje wuchowaca oaza.

Lubi čitarjo! Tute stare strošne słowo přeciwo rezignaciji a mučnosći wěry je nětk naše lětno hrono za 1991. Njeje wono to, štož trjebamy, zo bychmy džens z nowej mocu a nadžiju so problemow a nadawkow přimnyli? Z Bohom ličić tola rěka, so tež tomu dowěrić, zo znaje Bóh mje z mjenom a adresu a tež w mojim čělnym a dušnym stawje. Bóh njeje mje wotpisał abo zabył. Wón chce tež mučnych a stabych pozběhnyć. Hdyž na njeho čakamy, nazhonimy jeho móc, tak zo můžeme „pohonjeni“ (kaž worjoły, Jez. 40,31) dale žiwi być.

Na Berlinskim cyrkwiskim dnju 1989 předowaše knjeni z Wartenberg-Potter, mandželska přjedawšeho generalneho sekretara Swětoweje ekumeniskeje rady cyrkwjow w Genfje, wo Jez. 40. Wona prašeje: „Dajće swojim wutrobam křidła rosć, ale wostańće zemi swětni! Jelizo mjerznejmy a třepotamy wot napinanjow našeho časa, rozpřestrěja so Bože křidła nad nami.“

Chcu nam zmužitósć činić, z tutej nadžiju a wěstosću po tutech pućach lěta 1991 pohonjeni a wobwarnowani hić.

Reinhard Pappai, sup.

pomnjenke tafle w cyrkwi praja. Na tute zwiski rěčnik přeco zaso pokaza.

Dokładne wuwjedženja buchu wobrubjene wot hudźby z časa před někak 300 lěťami: Bach, Händel a Pecelius. Tutu poskićachu knjez farar dr. Laue z mandželskeje a džowku, knjez kantor Bretsch a trubjerjo našeho pozawnskeho chóra.

W něhdyšej Hermančanskej loži běštaj knjez Bretsch a jeho mandželska mału wustajeńcu wuhotowaloj. Můzachmy tak swěćniki, keluchi a patenu kaž tež knihi, spěwarske a wjele zajimawych wobrazow a fotografijow ze zańdženosće wsy a wosady sej wobhladać.

Za cyrkwinski jubilej běchu rjany zešiww z nastawkami a wobrazami zestajili Gabriele Bretsch, Siegfried Bretsch a dr. Gerhard Herrmann. H.

Přispomnjenčko

Wične hospodarstwo ma wjele dobrych stronkow. Wo tym njetrjeba so na tutym městnje drje dale přemyslować. Tola hdžež slóncu swěći, tam je tež sćin. Za tajki sćin mam, zo so wšo jenož wokoło pjenjez wjerći. Znajmjeńša zda so mi, zo tutón strach hrozy. Tak na příklad mi něchtó praješe, zo ničo wjac darmo njećini, ale sebi tež najmjeńšu pomoc

zaplaćić da. A na wuradžowanju, na kotrymž wo pomocy za chorych, zbrašenych a starych přemyslowachmy, so wjele wo pjenjzech a druhich organizatoriskich wěcach rěčeše, ale žane słowčko so wo dušinej pomocy njepraješe. A to bě wuradžowanje mjez křesćanami!

Njewěm, hač tu přečornje widžu, ale boju so, zo by so takje myslenje mjez nami rozpřeštrěć mōhło. Měnju, zo so to z našej wěru zjednoćić njehodži. Njeje so Jězus za tych starał, kotřiž njemōžachu to jemu zarunać? Njeje Chrystus nas wumōhł bjez wšeje našeje

zastužby a dostojnosće? Njeje wōn nam lubosć k blišemu přiakał, kiž njehlada na dobyt看? Što měniće wy k tomu?

S. Albert

Za našu křesćansku

Čehodla januar januar rěka?

Januar je přeni měsac lěta, to wšitcy wědža. Čehodla pak wōn runje mjeno „januar“ ma a nic někajke druge, to kōždy njewě.

Wumyslili su sej tute mjeno před dohlim, dohlim časom – snadž tak před 2 000 lětami – ludžo w Romje. Woni sej tehdy česćachu jednoho boha, kotrehož mjenowachu „Janus“. Myslaču sej, zo ma wōn wšo na starosći, hdžež so něšto skōnči a so něšto nowe započnje. Na wobrazach molowachu „Janusa“ tak, zo měješe jednu hłowu, ale dvě mjezwoči: Jedne hladaše dozady, na to, štož je bylo; druge doprědka na to, štož nowe přinđže.

Prěnjemu měsacu lěta su tohodla po „Janusu“ dali mjeno „januar“: Wōn skōnči stare lěto, na kotrež mōže kōždy hišće wrōčo hladać a so dopomnić. A wōn započnje nowe lěto, do kotrehož so doprědka hlada a so praša: Što wone noweho přinješe? T. M. (rys. Iza Bryccyna)

Rozprawa wo nazymskim schadźowanju Ewangelsko-lutherskeje krajneje synody Sakskeje

Wdwojim nastupanju bě tuta synoda wosebity podawk. Bě to přenje schadźowanje w zjednoćenej Němskej, přetož před lětom knježeše strach a njewěstosć politiskich podawkow dla. Džens stejimy před druhimi problemami. Tež my jako sakska cyrkej dyrbymy swój puć namakać we wulkim zhromadženstwje ewangelskeje cyrkwe w Němskej. Za lěto ma tak daleko być, zo přistupja cyrkwe zwjazka w něhdyšej NDR k EKD. Cyrkwe w NDR dyrbjachu tola w l. 1968 na čisć stata EKD wopuščić, a konsekwenca tutoho wuwica bě załoženje Zwjazka ewangelskich cyrkwjow w NDR. Orgaizatoriske dźělenje pak njeje ženje duchowne dźělenje wuskutkowało, kaž bychy to mōcnarjo rady widželi.

Radosć a džakownosć wobknježeše wšech, kotřiž běchu natwar cyrkwe třoch kralow w srjedźišću Drježdžanskeho Noweho Města w zańdženych džesac lětach přewodželi a slědowali. W tutym času nasto woprawdžite „twarjenje cyrkwe“. Zwonkownje dostojne a prjedawšemu originalej wotpowědowace. Nutřka přihodne za zeńdženja a kongresy připrawjene. Rjane a jednore je mōj wusud. Tute twarjenje cyrkwe je jenož počojca 64 m dolheje cyrkwe třoch kralow. Druha počojca budže cyrkej, kiž so hišće twari. Wobnowjenje hōdnotneho woltarja, kiž je Thomae stworił, budže hišće někotre lěta trać.

Program schadźowanja synody bě zaso překopjeny. Někotre dypki dnjoweho porjada dyrbjachu so na nalětnje schadźowanje synody přepožić. Wažne wěcy kaž na přiklad interupcija abo natwar Drježdžanskeje cyrkwe našeje knjenje njedadža so za poł hodžiny wobjednać. Z tym njeby so nikomu služilo.

Kōždu nazymu přednjesena rozprawa krajnocyrkwinskeho zarjada wobsahowaše nadžiju a starosće. Cyrkwinke wukubłanišća dyrba so zdžela přeprofilować, dokelž prócuja so wo připóznaće jako fachowe šule. Teologiski seminar w Lipsku chce sej zdobyć připóznaće jako cyrkwinska wysoka šula. Ratarstwa maja so wotnajeć. Cyrkwinke lěsne zhromadženstwa so rozpušća, a cyrkwinski lěs přepoda so zaso wotpowědnej wosadže. W twarstwje je to podobnje. Cyrkwinke twarske skupiny a twarske dwory njebudžeja tak dale wobstać mōc, dokelž budžeja twarske kōšty tři do štyri krōć tak drohe. Twarska potřeba bě so na přichodne lěta na 108 mio NDR-hriwnow trochowala. Wjele twarskich próstwow wot wosadow dyrbbeše so najprjedy raz wrōčo stajić, doniž njebudže financowanje zawěšćene. Započate twary so dokōnča. Cyrkwinke dawki tež zaptacichu so do pjenjezneje změny nimale za cyłe lěto a z tym nasto krajnej cyrkwi škoda 10 mio hr.

Rozprawa cyrkwinskeho wjednistwa spyta minjenych pjeć lět pohōdnoćić. Wužadanja a wopačne hōdnoćenja woznamjenjachu tute lěta. Rozprawa spyta tež stejisćo našeje cyrkwe we woprawdžitosći SED-stata rysować.

Krajny biskop dr. Johannes Hempel da swojej rozprawje napis „Informacije, nadži-

je“ a wuzna, zo smy jako cyrkej w zańdzenosći ze zastupnikami stata hinak rěćeli kaž z cyrkwinskimi skupinami, kotrež su so hižo lěta wjele kritiskich temow jimali, kiž njeběchu za stat přijomne. Wōn praji: My smy jako cyrkej wšě tute skupiny kryli a po mōžnosći škitali. Wōn so prašeše: Kajka cyrkej nas wočakuje? Budže to jednora a přewidna cyrkej, cyrkej bjez swětnjeje mocy, dźělenje cyrkwe wot stata abo diakoniska cyrkej? Rěćec dyrbi so wo slědowacym:

- bohata abo skromna cyrkej
- centralistiska abo regionalna cyrkej
- ludowa abo mjeńšinowa cyrkej
- bóle institucija abo bóle misionstwo.

Z wutworjenjom Sakskeje jako kraja dostanje mjeno Ewangelsko-lutherska krajna cyrkej Sakskeje zaso bjezposrědni zmysl. Biskop rjekny na kōncu swojeje rozprawy: Z napječom mjez zrošćenej historiskej tradiciju a nowymi wjedženjemi ducha změjemy tež w přichodze w sakskej krajnej cyrkwi činić, wone pak nas tež doprědka přinješe.

Wonkowne misionstwo rozprawješe w přěnim dźělu wo misioniskimaj konferencomaj w lěće 1989 w St. Antonio (USA) a w Manili (Philippiny). Misioniske krajiny w Nowej Guineji a w Tansaniji trjebaja naše modlitwy a našu pomoc. W druhim dźělu pokaza so na problemy z wukrajnikami w našim kraju. W něhdyšej NDR bydłachu 180 000 wukrajnikow ze 129 statow. Tež hdyž je so ličba w poslednich měsacach trochu pomjeńšila, tak budžemy bōrže zaso ze stajnje rosćacymi ličbami ličić mōc. Pjeć nowych zwjazkowych krajow budžeja dyrbjec 20 % do ZRN zapu-

ćowacych ćekancow přiwać. W rozprawje napomina so k pomocy, wotewrjenosći a tolerancy za cuzych w našim kraju. Synoda rozžochnowa jednohlósny „manifest“ na wosady k tutej problematice.

Synoda schwali dale wjacore cyrkwinske zakonje k płaćenju fararjow, cyrkwinskih přistajenych a džěłaćerjow. Mzdy maja so na 40 % wosokosće w starej zwjazkowej republice zběhnyć. Za džěci budže so socialna přiražka płaćić. Dale wobzamkny so zakon wo wutworjenju centralneho mzdowego wotličowanisća. Tež škitny datowy zakon zwjazka

budže so w našej cyrkwi nałožować. Dale wobzamkny synoda wutworjenje džěłoweje skupiny, kiž dyrbi puće za wujasnjenje stasi-zanđzenosće přepruwować.

Wjele próstwow, kiž so přez zapodaća na krajnu synodu stajichu, běchu w namjetach wuběrkow na plenum zakótwnje a so z tym wobjednachu. Tak n. př. wo nabožnje na šulach a cyrkwinske rozwučowanje, perspektiwa cyrkwinskeho džěła z džěćimi a młodostnymi abo solidarny přinošk cyrkwinskih sobudžěłaćerjow k podpěrje cyrkwinskih sobudžěłaćerjow ewangelskich cyrkwjow we

wuchodnej Europje. Na schadžowanju wuzwolichu so tež synodalni čtonojo cyrkwinskeho wjednistwa.

Synoda – to je 80 synodalnych z cyłteje Sakskeje. Woni maja rozsudy tworić po najlěpšim wědženju a swědomju, a to njeje přeco lochko.

Kurt Latka, serbski synodalny

... hdyž wysoko přindže, je 80 lět ...

Powšitkownje je našemu žiwjenju ze 70 lětami mjeza stajena. Druhdy pak su nam hišće někotre lěta přidate. Tak smětaj našej lubaj bratraj fararje Jan Paler a Pawoł Albert w januaru swoje wosomdžesaćiny swjećić. Wobaj staj jako wojakaj 2. swětowu wojnu pře-trać dyrbaťoj. Pawoł Albert je wosebje ćerpeč měł w krutej zymje 1941/42 na ruskej fronće. Tehdom bě jeho žołdk schorjeł, tak zo bě lěta pozdžišo ćezka operacija nuzna. Naš bratr Paler pak je po wojnje hišće dołhe lěta w ruskim zajeću tradał.

Wobaj staj směťoj po wojnje svoju duchownsku službu zaso wukonjeć, wobaj přez lětdžesatki w serbskich wosadach. Jan Paler w Husce a Pawoł Albert w Malešecach a w Michašskej wosadze w Budyšinje, w kotrejš bě so narodźił.

Jako šulerjo a studenca so zahorichmy za serbsku wěc a chcychmy serbscy předarjo Božeho słowa być. Wobaj staj swój młodostny slub dopjelniťoj. Za to so jimaj džakujemy a Boha chwalimy, zo je jeju nam zdžerzał. JEHO prosimy, zo by jeju dale žohnował ze spokojnym měrom hač do zbožneho kónca zemskeho puća.

NA WOPOMINANJE

Rudolf Mjeń a Pětr Ponich

Tuťon měsac spominamy na dweju zaslužbneju mužow serbskich kulturnych stawiznow.

Přeni z njeju je **Rudolf Mjeń**. Dnja 1. januara před 150 lětami, potajkim w lěće 1841, je wón jako wyši farar w Lubiju zemrěł. Jeho kolebka je stała w Njeswaćidle, hdžež so wón 28. 1. 1767 jako syn fararja Jurja Mjenja – přenjeho wuznamneho serbskeho basnika – narodźi. Po studiju teologije skutkowaše wón w Budestecach, Kotecach, Lěwałdze (Lawalde) a Lubiju. Rudolf Mjeń je sej kaž jeho nan předewšěm jako basnik dobył trajne městno w serbskej literaturje. Mjeztym pak zo starši Mjeń hišće pěstowaše čiste barokne basnistwo po přikładze sławneho němskeho poeta Klopstocka, je młodši Mjeń po wašnju basnjenja hižo zastupnik drugeho časa. Najlěpše jeho twórby su napisane w stilu ludoweho spěwa; z tym bu Rudolf Mjeń z bjezposrědnim předchadnikom Handrija Zejlerja. Titule jeho wulkich basnjow kaž „Žně“, „Chwalba burstwa“ a „Křizna“ hižo praja, kajka bě jich tematika, mjenujcy wjes-

ny miljej. A tón wón jara realistisce a nawočnje wopisuje. Basnje Rudolfa Mjenja maja swoju hišće džensa płaćiwu wumělsku hódnotu. To njech wobswědča někotre štučki z jeho „Žnjow“:

Pječ bije. „Hejda, k swačinje!“
Na mjezy chwataju,
Tu hólcy leža na brjuše,
Sydk hlódni leptaju.

Tam slódke piwo towarški
Sej slódzec dadža, hlej,
Tu jedna hlóda hustanki,¹
Dwě hornyk škrabatej.

Nětk skibu chlěba z twarohom
Sej kóždy pomaže,
Jan wokoleněk ze sydyrom
Madlenje hrabnyć chce.

Na mjezy džěci rejwaja
A z trosku patoki²
Z polprózdnej kany cydžuja
A jědža pomazki.

„Kónc swačić!“ woła lambora,³
„So hišće napijće,
A potom z loštom do džěta,
zo dešć nas njezjebje.“

* * *

Druhi prócowar, na kotrehož spominamy, je **Pětr Ponich**. Přičina toho je 275. rōčnica jeho narodnin. Ponich, kotryž je so němsce ze swojnym mjenom pisał Pannach, je so narodźił 13. 1. 1716 na Židowje a je jako farar skutkował w Budyšinku, w Němskich Jenkecach (Jänkendorf pola Niskeje) a w Malešecach. W Malešecach je wón dnja 5. 6. 1785 zemrěł. Ponich bě slědžer na polu lužiskich cyrkwinskih stawiznow. Jeho džěta wšak njejsu pod jeho mjenom wušli. Wone su najprjedy wostali w rukopisu a su so pozdžišo wužili za knihu „Kurzer Entwurf einer Oberlausitz-wendischen Kirchenhistorie“, kotryž je skupina awtorow 1767 wudała.

dr. H. Jenč

¹ hustanki su husty zbytk poliwki na dnje hornca

² patoki su židke piwo

³ lambora je přeni džěłaćer na žnjach

Knježe Božo, njebieski Wotće, kiž sy nam swojeho Syna dał; spožć nam zo bychmy nowe lěto w Jezusowym mjenje započeli a we wšěch swojich skutkach tebje, našeho Wótcam chwalili: Přez našeho Knjeza Jezom Chrysta, twojeho Syna kotryž je z tobu a ze Swjatym Duchom žiwy a knježi wot wěčnosti do wěčnosti.
Hamjen

K nowemu lětu

*Nětk zaso z Boha swita,
nas z cunjej ruku wita
džeń lěta noweho,
njech Božu hnadu chwali
a džakny wopor pali
džens Bohu cyle čłowjestwo.*

*O njech tež w tutym lěći
nam Boža miłosć swěći
na puću žiwjenja!
Njech Bože žohnowanje
nam schadža kóžde ranje
a nad nami so překrasnja!*

*Tón Knjez ze swojej hnadu,
ze swojej swjatej radu
budž stajnje pola nas;
Wón spožć nam twjerdu wěru,
nam pomhaj k wěčnom měru
tam horje na njebieski kwas!*

Fiedler (we Lužičanu 1867)

Den danske kirke i Lyksborg

Danske Bože služby w Němskej

Danski farar Werner Matlok w Glücksburgu pola Flensburga blisko danskich mjezow mi na prašenja wotmołwiše.

Prašene (Pr.): Kelko danskich fararjow je w Schleswig-Holsteinskej?

Wotmołwa (W.): 24 fararjow předuje w našich danskich wosadach.

Mjez nimi su tři němscy staćenjo. Tamni 21 maja danske staćanstwo.

Pr.: Su Waši wosadni dwurěčni?

W.: Haj, wšitcy rěča runje tak derje němski kaž danski.

Pr.: Předujeće Wy kóždy njeźdzelu danski?

W.: Haj.

Pr.: Předujeće Wy w swojim Božim domje tež němski?

W.: Ně, to rěka, hdyž widžu, zo je tam jedyn Dan, kotryž danski špatnje rozumi, wospjetuju z někotrymi němskimi sadami swoje danske předowanje.

Pr.: Što wotmołwiće, hdyž so Was prašeja, čehodla danski předujeće, hdyž wšitcy runje tak derje abo hišće lěpje němski rozumja?

W.: My smy Danojo, a danska Boža služba je naša domizna.

Pr.: Kelko kemšerjow mějeće zańdženu njeźdzelu (23. 9. 1990)?

W.: 20

Pr.: Kelko dušow ma Waša wosada?

W.: 256 zapisanych wosadnych. Ja předuju na třoch klětkach we wosadze.

Pr.: Woteběra ličba danski rěčacych?

W.: Hač do 1900 mějachmy čisto danske wsy. Po 1920 ličba sylnje woteběra.

Pr.: Wy Danojo sće tu w Glücksburgu a drje wšudžom w Schleswig-Holsteinskej w mjeńšinje. Hdyž so w busu abo mje dla w kofejowni z danskim wosadnym zetkaće, rěčiče z nim najebać Němcow wokoło Waju danski?

W.: Wězo, ale móže wšak so tež stać, zo mój danski partner mi němski wotmołwi, zo njeby z danskej rěču nadpadnył.

Pr.: Nimaće žanych Němcow we wosadze?

W.: Ně. Naše danske wosady su samostatne. Ewangelscy křesćenjo tu słušeja pak do němskeje wosady pak do danskeje. My mamy swojeho danskeho propsta (superintendenta) kaž němske wosady swojeho němskeho.

Pr.: Štó Wam danskim fararjam mzdu płaći?

W.: Cyrkwinske ministerstwo danskeho kralestwa – to rěka přez jedne towarstwo podobne Gustawa Adolfskemu towarstwu.

Pr.: Maće samsnu mzdu kaž němscy fararjo?

W.: Haj, podobnu.

Gerhard Wirth

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Budyšina. Hdy tež to tale zyma popuści, je so lětsa něchtóžkuli hižo prašał. Hodži da so na tajke prašenje wotmołwić? Z poľnej wěstosću nic, ale wužitne hižo budže, hdyž lětušku krutu a trajacu zymu z tajkej zymu minjenych časow přirunamy. Tajka kruta zyma je na zbože rědka; duž su hižo w zastarsku tajcy ludžo byli, kotřiž su zapisowali, hdy je kruta zyma byla. Někotre zběrki tajkichle zapiskow hač do přěneho lěttotka po Chry-

stusowym narodže wróćo dosahaju. Mnohe z nich wšak spuščomne njejsu ... Lětuša zyma k dołhim a zažnym słuša.

Serbske Nowiny, 24. jan. 1891

*

Porjedženka

Redakcija prosy čitarstwo a awtora nastawka „Socialistiske nalěćo, kn. Arnošta Grofu, wo wodaće, zo stej so jej w nowemberskim wudaću zmylkaj stałoj:

W přěnej sadze druheje špalty ma prawje rěkać: ... zo njewobdžětachu jenož pódu zhromadnje ...

W štwórtěj sadze samsneje špalty ma rěkać:

Samostatnje džěłacy ratarjo pak so ze stromy stata w přiběracej měrje **zanječowachu**.
S. Albert

POWĚŚĆE

Hrodzišćo. Po dołhich lětach čakanja je skónčnje nětko naša wěža zaroštowana. Jeje dospołne wobnowjenje je hižo dawno trěbne; wjacore lěta hižo je hłowny zachod do cyrkwy zašlahany, dokelž hrožeše dele padaceho wobmjeta a cyhelow dla strach kemšerjam. Wěža ma so wobmjetać, kupula ma nowy koporowy kryw dóstać, nowy časnik ma so zatwarić, błyskowód ma so klasć. Problem budže financowanje, dokelž je woporliwje wot wosady skladowane zamóženje so loni na poľojcu pomjeńšito.

Jeli wšo po planje poběži, ma wobnowjenje wěže lětsa w lěću dokonjane być.

Přeprašujemy

6. 1. – Třoch kralow

10.00 hodź. kemše w Budyšinje na Michałskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěći

13.30 hodź. kemše w Budestecach (Albert)

13. 1. – 1. njeźdzela po Třoch kralach

12.25 hodź. nutrnosć w rozhlósu

20. 1. – poslednja njeźdzela po Třoch kralach

8.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (Malink)

10.00 hodź. kemše w Hrodzišću (Malink)

27. 1. – 3. njeźdzela do póstneho časa

8.30 hodź. kemše w Minakale (Feustel)

12.25 hodź. nutrnosć w rozhlósu

3. 2. – 2. njeźdzela do póstneho časa

10.00 hodź. kemše w Budyšinje na Michałskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěći

13.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (Albert)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin, Sukelnska 27. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, 8600, Budyšin, tel. 4 22 01. - čišć: Serbska čišćernja – t. z w. r. – w. z. w Budyšinje. – Wuchadza jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen. Sp. Bautzen 30 000 110. –